

Johannabladet

Meddelandeblad för Örebro Waldorfskolas verksamheter **Specialnummer** November 2007

Vad är Waldorfpedagogik?

Hur fungerar den på Örebro Waldorfskola?

Varför är Waldorfskolan 12-årig?

Redaktionellt

Välkommen till ett specialnummer av Örebro Waldorfskolas skoltidning. Tidningen görs denna gång av den ordinarie redaktionen i samarbete med Basargeneralerna i klass 6 (det är alltid föräldrarna klass 6 som är organisatörer av den årliga Julbasaren).

Här kommer smakprov på vad som kan bjudas på en Waldorfskola i allmänhet och på Örebro Waldorfskola, även kallad Johannaskolan, i synnerhet. Bilden ni får är långtifrån heltäckande, men det är som sagt inte syftet. Men ni ska åtminstone få en första förståelse för vad Örebro Waldorfskola kan bjuda era barn, er som föräldrar och vad som kanske kan krävas av er.

Vi som redan är föräldrar kan försäkra er att detta att ha sina barn på Waldorfskolan är en skolningsväg för både barn och föräldrar! Mer om detta längre fram.

Franck Kamoun

Annonsen till årets basar 2007. Basaren ligger alltid dagen före 1:a Advent och är en obligatorisk skoldag för eleverna. Måndagen efter är studiedag och ledig för eleverna.

Innehåll

Örebro Waldorfförskola Linden	3
Waldorfpedagogik i korthet	5
Fritidshemmet Björken	8
Det är skillnad mellan fristående skolor – Bo Dahlin	9
Till dig som förälder	11
Några frågor till elever	13
Waldorfpedagogik i tolvårig skola	14

Johannabladet ges ut av Stiftelsen Johannaskolan och utkommer med ca 4 nummer per läsår. Redaktionen arbetar på mandat från Stiftelserådet. Lämna bidrag i facket på skolan eller vid köket på Linden, helst på diskett, CD, USB-minne eller sänd per e-post.

Ansvarig utgivare: AnnChristin Eurén

Huvudredaktör detta nummer: Franck Kamoun

Tryck: Landstingets tryckeri

Postadress: Johannabladet, Johannaskolan,
Glomman 94, 702 30 Örebro

Redaktion

AnnChristin Eurén	019-22 22 08
Franck Kamoun	019-33 18 22
franck.kamoun@glocalnet.net	
Ingrid Andersson	019-28 32 56
Karin Millard	019-23 62 19
Kristina Blom-Schäfer	019-33 03 96

Besök hemsidan!

www.orebrowaldorfskola.se

30-års jubileum för lekskolan Linden!

I den om en waldorfförskola i Örebro började få fäste i slutet av 1976 i samband med en föredragsserie om waldorfpedagogik. En lista bland åhörarna cirkulerade och tolv namn hamnade på pappret. Så var grunden lagd för det som nu trettio år senare är en stabil och levande kraft inom Örebros barnomsorg och pedagogik – Waldorfförskolan Lindens barnträdgård. Ett 70-tal barn fördelade på sex avdelningar huserar nu i det gula stenhuset längs Glomman med Adolfsbergsskogen inpå knuten. En parkliknande utemiljö med stora grönytor, höga träd och en trädgård runt huset ger utrymme och plats för rörelse, lek, upptäckande och avskildhet. För en besökare är det svårt att inse att så många barn ryms i verksamheten, det är aldrig trängsel eller kaos runt lekskolan. De fjorton pedagogerna har genom noggrann planering och genomtänkta rutiner skapat en dagsrytm där barnen som är trygga i sina olika lekskolegrupper finner "sin plats" på gården eller i skogen.

Staffan var med och byggde upp Färgbygge i Järna, bedrev länge lasymåleriverksamhet i Örebro och har målat många miljöer på Linden och på skolan.

Den återkommande rytmen i dagen och lekens inneboende kraft var ledstjärnorna i den pionjärverksamhet som startade på Strandgatan vid Nerikes Allehanda-huset. Elisabeth Sjöborg, och Eva Neander blev lekskolans och skolans första pedagoger. Runt dem fanns en intresserad och entusiastisk föräldragrupp med visioner. En äldre villa på Norrängsvägen inte långt från Svampen blev nästa anhalt.

AnnChristin Eurén på Waldorfflekskolan när den låg på Norr (vid Svampen).

Ett omfattande arbete med frivilliga krafter tog vid för att skapa den speciella atmosfär och miljö som kännetecknar waldorfpedagogiken. 1980 startade den utökade lekskolan i sina nya lokaler och snart bestod verksamheten av två barngrupper med totalt 24 barn. Nya pedagoger kom till och de flesta deltog i den kursverksamhet som börjat etableras vid det framväxande waldorfförskoleseminariet i Järna och Norrköping. Distansutbildning och livslångt lärande som idag blivit "moderna" uttryck var den idé som utgjorde en viktig grund för lekskolans utveckling. I början av 1990-talet behövdes ytterligare lekskoleplatser och Örebro waldorfskola var nu etablerad i sina nya lokaler i Adolfsberg. Småsyskon och nya barn stod på kö och nästa steg blev att hyra en villa på Kvast Johannas väg i Adolfsberg. Avdelningen Lindblomman startade med åtta barn för att stegvis utökas till en grupp på femton barn. Nu rekryterades den förste manlige pedagogen och waldorfförskolan i Örebro stod på stabil grund, både pedagogiskt, personalmässigt och med nya generationer nöjda föräldrar.

En önskan om att skapa en geografisk helhet för lekskola, skola och eftermiddagshem (fritidshem) gjorde att 1997 blev det dags för uppbrott för de utspridda lekskoleavdelningarna. I kommunens gamla barnhem, det gula stenhuset, fanns de ändamålsenliga lokalerna med närhet till skola och fritis för föräldrar och syskon. En turbulent och omvälvande tid infann sig för pedagogerna som stod inför uppgiften att skapa en organisatorisk och pedagogisk helhet i den nya verksamheten. Målmedvetet arbete med tidvis externt ledningsstöd tog vid och den nya, utökade lekskolan fann sin form utifrån ledorden kontinuitet och förnyelse.

Kontinuitet och kunskapsöverföring är den stabila grund som pedagogiken och dess praktik vilar på. 1999 blev det dags att ta det stora steget att starta en småbarnsavdelning, en fråga som diskuterats livligt inom waldorfförskolekretsar. Småbarnspedagogiken är idag utvecklad utifrån de övergripande principerna om rytm, lugn och ro och en hemliknande miljö och småbarnsföräldrarna är mycket trygga och nöjda. Den gradvisa framväxten av nya avdelningar och rekrytering av ny personal liksom ständigt nya generationer föräldrar är andra kännetecken på förnyelse. 1 oktober 2007 blev lekskolan en självständig juridisk och ekonomisk enhet och lämnade Stiftelsen Johannaskolan som varit huvudman i trettio år.

Köerna till lekskolan visar inga tecken på nedgång och utan spektakulära kampanjer har trettioåringen idag skapat sig ett grundmurat gott rykte. Nu är det barnbarnens tid i den första och andra generationens familjer till glädje för Ann-Christin Eurén och Yvonne Larsson som varit pedagoger sedan mitten av 1980-talet. För blivande waldorfskolefamiljer är lekskolan en viktig plats genom känslan av trygghet för barnen, föräldrautbildning, samtal och gemensamma aktiviteter omkring lekskolans liv. Det skapar en förståelse för vad som är den gemensamma grundsynen på barns utveckling och behov och utgör en fin grund inför den stora dagen då sjuåringen tar steget under och genom det böljande tygskynket till ljudet av lyrans klang.

Gun Hedlund

En trädgård för barn innebär TID och RUM att vara barn och leka.

Inomhus ser det ut som ett kök och ett slags vardagsrum med lekhörnor. I stora korgar finns "leksaker" som träbitar, stenar, kottar, ull och färgglada skycken. Allt bjuder in fantasin och skapandet. Inget är "färdigt", allt kan användas på många olika sätt. Pedagogerna är verksamma med praktiska sysslor som matlagning, bakning, städning, täljning, vedsågning, tovning, syarbeten och trädgårdsarbete medan barnen leker. Tygskynkena blir kojor, hus, skepp och farleder och broar byggs. Barnen leker upplevelser ur vuxenvärlden eller ur den egna fantasin. I den verksamma atmosfären kan barnen i lugn och ro utveckla kroppslig skicklighet samt initiativ, socialt samspel och fantasi, och fritt efterhärma vuxnas förebilder.

SKAPANDE LEK

Pedagogerna värnar om att skapa ett stort utrymme för barnets skapande lek både ute och inne, men också stunder av lugn och ro eller vila. Varje dag får barnen höra muntligt berättade småbarnssagor och delta i finger- och danslekar, ramsor och sånger. Varje vecka arbetar vi med målning och bivaxmodellering, gör enkla dockspel och deltar i barneurytmi. Dagens rytm återkommer dag efter dag. Maten tillreds i lekskolans kök och är vegetarisk och i möjligaste mån biodynamiskt eller ekologiskt odlad. Årets fester och högtider förbereds och firas tillsammans.

FRAMTTIDEN

I lekskolan leker framtidens generationer. Barnen skall rustas att skapa framtidens samhälle på ett självständigt och nyskapande sätt. Målet är att barnets individualitet skall stärkas och socialiseras så att människan i vuxen ålder kan förhålla sig till världen utifrån sin egen trygghet, sin självständiga omdömeskraft och sitt personliga initiativ. Detta är waldorfpedagogikens mål.

HELA MÄNNISKAN

Waldorfpedagogiken grundar sig på en spirituell utvecklingspsykologi - den antroposofiska människokunskapen. Pedagogerna har hela människans utvecklingsbehov som motiv för sitt arbete och vill befrämja en utveckling av barnets kroppsliga, själsliga och andliga natur.

Tre gåvor vill vi ge till barnen:

LIVSGLÄDJE LIVSKRAFT LIVSMOD

FÖRFRÅGNINGAR OCH ANMÄLNINGAR TILL

Lindens Barträdgård
Stentorpsvägen 2
702 30 Örebro
019-245590

WALDORFPEDAGOGIKEN I KORTHET

HELA MÄNNISKAN GÅR I FÖRSKOLAN OCH SKOLAN

Texten hämtad från Waldorfskolefederationen.

Waldorfpedagogiken vill utveckla hela människan - tanke, känsla och vilja. Teoretiskt, konstnärligt och praktiskt arbete integreras så långt som möjligt. Undervisningen ger näring för hela personligheten och reduceras aldrig till enbart inläring.

Kunskapsinhämtande och fostran utgör en helhet genom att stoffet väljs och presenteras så, att det i varje stadium anknyter till barnets egen utveckling och hjälper denna framåt. I det skolförberedande stadiet är det viktigast att grundlägga kvaliteter som gör att det senare kunskaps- inhämtandet och den personliga utvecklingen kan ske utan stress. Ett barn som kommer till skolan med svaga sociala färdigheter, brist på varaktiga vuxenkontakter, utan trygghet eller med svagt självförtroende är redan på efterkälken.

Omdömesförmågan utvecklas genom en allsidig belysning av sakförhållandena. Fram till puberteten aktiverar waldorfpedagogiken särskilt vilje- och känslkrafterna, som bildar ett rörligt underlag för en i puberteten vaknande, självständig tankeförmåga. Elevernas kreativa och fria tänkande är waldorfskolans främsta mål.

Den tolvåriga waldorfskolan syftar till en bred, allmän människobildning utan begränsande specialiseringar. På detta vis står eleven efter avslutad skolgång fri att utifrån sig själv välja bland så många studie- och yrkesinriktningar som möjligt.

**Ta emot barnet med vördnad
Fosträ det med kärlek
Lämna det i frihet**

Rudolf Steiner (1861-1925)

Dessa ord av Rudolf Steiner ger en kortfattad sammanfattning av grundhållningen i waldorfskolan. Här ett foto av Rudolf Steiner som ung.

Waldorfskolan arbetar med utgångspunkt i Rudolf Steiners människosyn. Denna är baserad på grundtankar som kan formuleras: Människan utvecklas enligt lagbundenheter i såväl kroppslig som själslig och andlig bemärkelse. Under

uppväxten vävs det helt unika livsmönstret för varje enskild individ.

I enlighet med dessa idéer ser waldorfskolan pedagogiken som en konst. Ordet "konstnärlighet" i texten avser ett förhållningssätt till såväl undervisning, metod som material. Denna grund vidareutvecklas med hänsyn till nyare pedagogisk forskning och praxis inom waldorfskolor, lärarutbildningar och annorstädes.

Några för waldorfskolan viktiga särdrag skall i det följande beskrivas.

EN TOLVÅRIG PLAN FÖR LÄRANDET

Målbeskrivningarna utgör en sammanhållen helhet, omfattande åldrarna ett till och med nitton år. Barnets utveckling och mognadsfaser är vägledande för hur och när de pedagogiska motiven introduceras, vävs ihop och behandlas. I skolan hålls klassen i görligaste mån samman under alla tolv åren.

FÖRSKOLAN – LÄRA GENOM HÄRMNING

Förskolebarnens förmåga till efterhärmning tas tillvara. Tillsammans med medarbetarna deltar barnen i skiftande aktiviteter, allt från diskning till matlagning och städning till danslekar och berättande. Barnen gör efter de vuxna, samtidigt som barnen i den fria leken skapar ur sig själva. Enkla leksaker av naturmaterial används, så att barnens egen fantasi kan komplettera material och utveckla leken (se här det följande kapitlet om åldern ett till sex år).

TRYGGHET OCH KONTINUITET: KLASSLÄRARENS ROLL

Waldorfskolan eftersträvar att eleven har samma klasslärare från första klass till och in i puberteten. Denna kontinuitet är en trygghetsskapande faktor i skolan. Tillit utvecklas mellan lärare, elev och föräldrar. En verklig fostran blir möjlig.

EN KONSTNÄRLIG UNDERVISNING

Undervisningen ska genom lärarens konstnärliga förhållningssätt bli sinnlig och upplevbar för eleven. Berättande, konstnärligt skapande och samtal leder fram till förtäring av stoffet i elevens arbetsbok (periodhäfte).

Den mänskliga kontakten i det talade ordet ger närhet och substans som inte kan förmedlas av tryckta läroböcker och tekniska hjälpmedel.

ORGANISKT SCHEMA

Waldorfskolans dagsschema utgår från människans dygnsrytm. Periodundervisningen (tanke) ligger på morgonen, språk och konstnärliga ämnen (känsla) läggs gärna i anslutning till denna mitt på dagen, medan hantverk och gymnastik m m (vilja) optimalt kommer på eftermiddagen. Håltimmar undviks. Denna uppläggning blir ett stöd för elevernas lärande och motverkar skoltrötthet. Den rytmiska växlingen mellan koncentrerat arbete och återkommande övande, mellan elev- och läraraktivitet, går igen i gestaltandet av lektion, dag, vecka och årslopp.

ARBETSBOK ISTÄLLET FÖR LÄROBOK

Läraren anpassar sin huvudsakligen muntliga, konstnärligt gestaltade undervisning till den aktuella elevgruppens behov. Eleverna skriver och illustrerar i sina arbetsböcker, och läraren sammanfattar i de lägre årskurserna innehållet i diktamen. Efter hand utformar eleverna själva sina texter. Genom arbetet med böcker som bredvidläsning och vid behov (i synnerhet i högre klasser) också med hjälp av internet lär sig eleverna att begagna olika informationskällor samt att sovra och jämföra olika ståndpunkter.

PERIODUNDERVISNING

Morgonens två första timmar ligger i ett block, då man läser samma ämne i två till fyra veckor. Engagemanget hinner fördjupas. Stoffet får sedan sjunka undan och mogna, tills ämnet återkommer nästa termin eller läsar i en ny period, som inleds med en sammanfattning av den föregående. Morgonperiodens mer teoretiska teman förenas med eftermiddagens praktiska och konstnärliga övningar, i t.ex. hantverk, laborationer och experiment i de högre klasserna.

FRÅN BILD TILL BOKSTAV

Bokstäverna börjar som bilder i olika berättelser - främst folksågor - t ex en svan för S, en groda för G. I en serie bilder arbetar eleverna fram bokstavstecknen. Läsinläringen sker långsamt för att undvika spänningar och blockeringar. Metoden kan stå som förebild för waldorfskolans pedagogik - från upplevelsen i handling-berättelse-experiment via det konstnärliga fram till begreppet.

SPRÅKUNDERVISNING

Härningsförmågan finns kvar under de första skolåren, om än i avtagande grad. Undervisningen i främmande språk börjar därför i klass 1. Sånger, lekar, ramsor är utgångspunkter. Undervisningen görs och upplevs på det främmande språket. I högre klasser utvecklas förmågan till konversation och skrift genom levande bilder från de olika folkkulturerna. Man försöker uppleva och öva språket direkt i dess särart. Översättningar prioriteras först i de högre klasserna.

RELIGIONSUNDERVISNING

I alla kulturer spelar religionen en stor roll, och i waldorfskolan är den ett viktigt inslag. Med religion förstår vi då en vördnadsfull hållning till livet och världen som kan finnas i alla världsåskådningar och som leder till moraliska konsekvenser. Den religiösa hållning som utmärker waldorfskolan implicerar intresse för och tolerans gentemot olika trosuppfattningar. I denna vida bemärkelse genomsyrar en religiös hållning alla ämnen. Som ämne är religionsundervisningen konfessionsfri men vilar på kristen grund.

LÄSÅRSBREV

Läsårsbrev med en beskrivning av elevernas prestationer och utveckling är en viktig del av waldorfskolans profil. Jämförelse görs med eleven

själv över tiden och i förhållande till årskursens mål – inte med kamrater.

Sociala förhållningssätt liksom arbetsvilja är viktiga bedömningsområden. Läsårsbrevet bidrar till självkännedom och är ett viktigt pedagogiskt instrument. De kompletteras med utvecklingssamtal en gång per termin. Läsårsbrev innehåller som nämnts bl a en beskrivning av elevens måluppfyllelse och denna kan "översättas" till det offentliga skolväsendets betygssystem efter åk 9 och 12, om eleven måste ha sådana för sin vidare utbildning el dyl.

MÅNADSFEST

Inför lov och större högtider hålls månadsfest, som regel ca en gång per månad. Eleverna och lärarna följer de stora årstidsrytmerna. Klasser och grupper av elever framför då för kamrater, lärare och föräldrar inslag ur undervisningen, så att hela skolan får upplevelser av, vad som tilldrar sig i de olika klasserna. Sång, musik, dramatiserade inslag, recitation m m är vanliga aktiviteter, som också blir till en gemensam utvärdering och gestaltning av pågående arbete.

HEM OCH SKOLA

Föräldrarna har valt waldorfpedagogiken, vilket är en fruktbar grogrund för nära samarbete mellan hem och skola. Föräldramöten hålls som regel en gång per månad, då pedagogik samt arbete och förhållanden i klassen står i förgrunden. Dynamisk debatt och ingående samtal kring fostran och undervisning brukar känneteckna föräldraaftnarna. Som ansvarstagande styrelseledamöter i skolans förening eller stiftelse (skolans huvudman) bär föräldrar tillsammans med lärare ett realt ansvar för skolan. Föräldraföreningen kan handlägga vissa sociala och finansiella frågor vid skolan. Förutom det formella samarbetet mellan ansvariga organ ges vid föräldramöten, fester, basarer, teaterföreställningar, konserter, kurser och andra gemensamma aktiviteter rikligt med tillfällen till otvungna former av socialt liv och samverkan mellan lärare, elever och föräldrar. Waldorfskolan vill vara en sann kulturhård.

LÄRARKOLLEGIET OCH SJÄLVFÖRVALTNINGEN

Kollegiet är självförvaltande i fråga om anställningar, pedagogik, fortbildning och fördelning av de av styrelsen beslutade lönedelarna. Minst en gång i veckan hålls kollegiekonferens med pedagogiskt studium, konstnärligt övande, elevfrågor och kollegiets administration på dagordningen. För elevintagningar, lönefrågor, anställningar, elevvård m m bildas ofta särskilda arbetsgrupper, som kan ha vittgående befogenheter.

De uppgifter som följer med rektors pedagogiska ansvar vid kommunala skolor löses på olika sätt i olika skolor. Normalt handlägger dock en mindre ledningsgrupp av demokratiskt/republikanskt valda medarbetare dessa uppgifter med personligt ansvar och därmed mandat. Utåt företräds skolan i regel av kollegiets eller styrelsens ordförande.

LÄRAREN

För läraren är forskandet och kunskapandet om människan utgångspunkt och grund för arbetet. Förutom fortbildning och det i kollegiearbetet ständigt pågående studiet är det varje lärares uppgift att bearbeta iakttagelser och erfarenheter ur vardagen i ett regelbundet meditativt liv. Även härur kan fördjupad insikt om utövandet av den pedagogiska konsten samt om den egna personlighetsutvecklingen vinnas. Vid kollegiekonferenserna är det vanligt, att tankar och hypoteser, vunna ur sådana erfarenheter, övas och prövas mot kollegors. Läraren ser utövandet av pedagogik som en konst.

ELEVERNA

De vuxnas första uppgift vid en waldorfskola är att se till elevernas behov. I de lägsta klasserna är det därför lärarens främsta ansvar att efterkomma dessa i utövandet av den pedagogiska konsten. Detta gäller alltifrån lektionernas innehåll och gestaltning till livet på rasterna och i kontakterna med elevens hem. Med stigande ålder och ökad mognad ges eleverna allt större inflytande över utbildningssituationen och skolarbetet. De äldre eleverna uppmuntras att arbeta i elevråd som ett mer formaliserat sätt att utöva inflytande vid skolan. Därutöver är de vanliga formerna för elevernas inflytande den direkta kontakten med lärare och kollegium, under klasstimmen samt indirekt via föräldrar i förtroenderåd, i skolans styrelse och i föräldraföreningen. Elever ansvarar ofta ur egna initiativ för olika kulturarrangemang och inbjudningar av företrädare från politisk-rättsligt, kultur- och näringsliv i samband med skolans sociala och pedagogiska liv.

INTEGRATION

De flesta waldorfskolor eftersträvar organisatorisk och pedagogisk samverkan med waldorfförskola och fritidshem. Det är vanligt, att sådana verksamheter på en plats har gemensam huvudman och/eller kollegiekonferenser, studiedagar etc tillsammans. När detta skrivs (hösten 2006) finns ett stort intresse för planerna på undervisningens inkludering av elever med särskilda behov, men frågan ligger än i sin linda och någon gemensam form för hur inkluderingen har inte hunnit utarbetas.

LÄRANDET – EN PROCESS

Waldorfskolans innehåll är i stor utsträckning uppbyggt kring teman, övergripande projekt och motiv med utgångspunkt i barnets utvecklingsfaser. Till följd härav blir undervisningen inte så styckevis och ämnesvis uppdelad, som den kan se ut i ett veckoschema. Ett exempel:

Den grekiska kulturen, åk 5. Under detta tema arbetas metodiskt och didaktiskt grundligt med flertalet av följande motiv: Mytologi (religionskunskap), forngrekens vardag, konst och filosofi (historia), Mellan- och Fjärranösterns karta och topografi i samband med alexandertågen (geografi), aristokratisk-demokratiskt styresskick (sambandskunskap), ofta i dramatiserad form hexameterdiktningen (eurytmi, drama, litteratur), hantverk (bild, modellering), de olympiska lekarna (gymnastik), det grekiska templet med dess plan, fasader och formspråk (konsthistoria, teknik), tiders, sinnelags, filosofers, kulturers konfrontation och befruktning i människomöten, t ex Platon-Aristoteles, Aristoteles-Alexander, Alexander-Darius, Sparta och Aten (psykologi, människokunskap, idéhistoria), Arkimedes och Pythagoras (matematik, fysik). Ett genomgående, grundläggande utvecklingsmotiv är vilja-känsla-tanke. Som metodisk-didaktiska exempel kan nämnas:

Från bokstav och skrift till läsning i åk 1 - 3, där formteckning och eurytmi är betydande delar av processen. Med inledande tonvikt vid det viljeartade och konstnärligt upplevbara. Djur, växter, mineral och deras förhållande till människan i åk 4 - 6, vilka blir fysik, kemi, botanik, zoologi, geografi, människokunskap och geologi från åk 6 och 7. Det har förberetts från första skolåret i sagor, natursånger, fabler etc, där naturrikerna med sina representanter själva trädde fram som besjälade. I nio-tioårsåldern tas ett viktigt steg på självuppvaknandets väg.

I åk 4 får även gudaväsendena personlighetsdrag i den nordiska mytologins asar och vaner samt i Kalevalas gudar. Dessa bildar med sina etiska och själsliga kvaliteter så väl föredömen som avskräckande exempel i barnens individualiserings- och sociationsprocess. Med intensivt övande i allitteration, bråkräkning och korsstyngsbroderier stärks de väckande krafterna. Tolvårsåldern är ytterligare en sådan knutpunkt i barnets utveckling. Ännu ett språng mot både själv- och omvärldsmedvetande tas. I åk 6 motsvaras detta tematiskt av metamorfosen Grekland – Rom. Det republikansk-demokratiska sinnelaget kan nu grunda en civilrätt, där t o m slavens på jaget grundade rätt kan respekteras. Romarrikets uppgång och fall, kristenhet-påvedöme-världslig imperialism, arabismens inflytande, Europas topografi och karta, byggnadskonstens utveckling och folkvandringarna är exempel ur ett centralt tema i årskursen: Rom och Europa. Införandet av geometri, fysik och mineralogi med deras relativt genomskådliga och konkreta lagbundenheter är stödande moment i denna mognadsfas.

Tänkandet grundar sig i stor utsträckning på fantasi, kreativitet, exakthet. Omdömes-krafterna fostras därför i första hand genom vilja och känsla före puberteten. Tyngdpunkterna ligger därvid främst i muntligt berättande (periodundervisningen), handens arbete (bild, formteckning, slöjd), rörelse (eurytmi, gymnastik, folkdans, lek) samt iakttagelse och eftersinnande (allt skapande, geometri, fysikaliska och kemiska experiment), innan ett befast självmedvetande och ett i detta grundat tänkande är för handen hos eleven. Ett genomgående konstnärligt arbetssätt tryggar växlingen mellan dessa kvaliteter inom alla ämnen och årskurser i waldorfskolan.

LÄROPLANENS NATUR

Pedagogik är en konst och kan bara utövas som sådan. När konsten inte står under inflytande av friska och livgivande impulser stagnerar den. Waldorfpedagogikens kursplaner står därför under ständig bearbetning och kan till art och omfattning skilja något mellan olika förskolor och skolor. Följande redogörelser är därför en beskrivning av, hur waldorfförskolorna och waldorfskolorna i Sverige 2006 har enats om att beskriva det gemensamma i sitt arbete. Avvikelser härifrån förekommer, varför varje förskolas och skolas arbetsplan är ett nödvändigt komplement till dessa beskrivningar. Vad beträffar övergripande mål och riktlinjer, är dessa underkastade en långsammare förvandling. Så som Skolans värdegrund och uppgifter samt Mål och riktlinjer är karakteriserade i Läroplan för förskolan (Lpfö 98), det obligatoriska skolväsendet (Lpo 94) samt de frivilliga skolformerna (Lpf 94) med tillägg av här gjorda framställningar av waldorfförskolans och waldorfskolans särart, ansluter sig Waldorfförskolornas Samråd och skolor i Waldorfskolefederationen till framställda nationella mål.

Fritidshemmet Björken

Björken, det är fritids. Här varierar personalen lite mer år från år, men verksamheten består. Hit går skolans Lyktvandring vid S:t Martin. Bland de populäraste aktiviteterna tillhör den årliga Maskeradagen, då både personalen och fritidsbarnen klär ut sig, leker och fikar.

Barnen hämtas på skolan maskeradagen.

Lennart hämtar Susanne till Björken. Sima ska hem med mamma Maria.

Vägen till Björken går genom skogen och strax innan du är framme går du över denna bro.

Detta är personalen förra året: Niklas, Lennart, Tekla, Klas, Anna och bakom kameran Acki. I år är Lennart, Tekla och Klas kvar och Charlotte har tillkommit.

Här tältet där många pinnbröd grillats.

Björken har öppet från det att barnen slutar skolan till kl 17.30 på dagarna. Det är även öppet de dagar som skolan har studiedagar och under loven i mån av behov. Då mellan 8.00-17.30. Björken är stängt under juli månad.

Varmt välkomna att hälsa på på Björken!

019-240012

DET ÄR SKILLNAD MELLAN FRISTÅENDE SKOLOR!

Bo Dahlin, professor i pedagogik vid Karlstads universitet, drar slutsatser av aktuella diskussioner.

Waldorfskolan – fristående skola med lång tradition

Diskussioner om fristående skolor har ökat i omfattning senaste åren. Motståndarna hävdar bl a att de bidrar till social segregation. Många finner det också olämpligt att skolor drivs affärsmässigt med vinstintresse. I diskussionerna beaktas sällan att det finns olika typer av fristående skolor. En av de äldsta formerna av ”alternativ pedagogik” i Europa är den sk Waldorfpedagogiken, grundad i Stuttgart 1919 av Rudolf Steiner. Namnet Waldorf kommer från tobaksfabriken Waldorf Astoria, vars ägare tog initiativ till skolan och stod för de ekonomiska resurserna, utan att påverka dess pedagogiska idéer. Rudolf Steiner menade att utbildning är kulturell verksamhet och som sådan måste den få arbeta i stor frihet. Det betyder att statlig styrning och ekonomiska vinstintressen i möjligaste mån ska hållas utanför den pedagogiska verksamheten. Undervisningens innehåll och form ska avgöras av lärarnas pedagogiska kunskaper, erfarenheter och insikter. Varken staten eller näringslivet är avnämare av skolans verksamhet, det är medborgarna själva, dvs föräldrarna och barnen, som är skolans avnämare.

I England gjordes nyligen en utvärdering av Waldorfskolor vid University of West of England. Den rapporterades i *The Guardian* 30/6 2005. En slutsats var att de kommunala skolorna kan lära både av Waldorfskolornas pedagogik och av deras organisation.

Nyligen (2002-05) arbetade en projektgrupp vid Karlstads universitet med en omfattande utvärdering av svenska Waldorfskolor, med undertecknad som projektledare. Här vill jag berätta om en del av resultaten, i syfte att bidra till en mer nyanserad diskussion om fristående skolor.

Waldorfskolorna och segregationsfrågan

Är det en speciell samhällsgrupp som skickar sina barn till Waldorfskolor? Vår undersökning tyder på att Waldorfföräldrarna ofta är välutbildade. De omfattar mer ofta en andlig livsåskådning, jämfört med ”svenskar i allmänhet”. Det fanns också en stark tendens att Waldorfföräldrarna mer ofta grundade sina sociala och politiska åsikter i värderingar som medmänsklighet och solidaritet. Om man med segregation i det svenska skolväsendet menar att barn från familjer med olika social och kulturell bakgrund förhindras att lära känna varandra kan man således hävda att Waldorfskolorna bidrar till en viss segregation, eftersom gruppen Waldorfföräldrar i vissa avseenden skiljer sig från ”svenskar i allmänhet”.

Här måste man dock beakta Waldorfpedagogikens speciella karaktär, som inte bara *syftar* till allmänmänsklig solidaritet och öppenhet för främmande kulturer utan även i stor utsträckning lyckas *förmå* dessa mål (se nedan).

Waldorfskolor och medborgerligt-moralisk kompetens

Waldorfelever i skolår 9 och 12 (gymnasiets år 3) fick besvara enkätfrågor som ingick i Skolverkets nationella utvärderingar från 1998 och 2004. Här framkom bl a följande resultat:

1. Waldorfelevernas engagemang i sociala och moraliska frågor var högre än de kommunala elevernas i skolår 9 och ökade dessutom med åldern, medan intresset bland de kommunala skolornas elever var konstant eller minskade
2. Waldorfeleverna upplevde oftare än kommunala skolans elever att undervisningen i samhällsorienterande ämnen var intressant
3. Waldorfeleverna tog i större omfattning avstånd från nazistiska/rasistiska ideologier
4. Waldorfeleverna upplevde i större utsträckning att deras lärare lade vikt vid människovärde, jämställdhet och miljöfrågor i undervisningen
5. Waldorfeleverna hade mer toleranta attityder till avvikande samhällsgrupper (homosexuella, narkomaner, psykiskt sjuka), dock inte till rasister/nazister och kriminella.

Dessa resultat tyder på att Waldorfskolorna, särskilt om man följer eleverna upp till år 12, i större utsträckning når upp till den svenska läroplanens mål om demokratisk fostran, jämfört med de kommunala skolorna.

Kunskaper i svenska, engelska och matematik samt attityder till undervisningen

Jämförelser mellan Waldorfelevers och kommunala elevers resultat på de nationella proven i svenska, engelska och matematik i skolår 9 visade inga större skillnader. Enkät svar från Skolverkets nationella utvärdering 2005 visade dock att Waldorfeleverna i större omfattning hade positiva upplevelser av undervisningen i dessa ämnen.

Waldorfläroarbete

I Sverige har Waldorfskolerörelsen inte fått sin läroarbete godkänd som statligt legitimerad yrkesutbildning, men det har den både i Norge, Finland och Island. Läroarbete i Stockholm (LHS) ger dock en läroexamen med Waldorfförarbete, på uppdrag av utbildningsdepartementet och i samarbete Rudolf Steinerhögskolan i Järna. I undersökningen intervjuades företrädare för LHS som var positivt överraskade över den höga ambitionsnivån hos Waldorfläroarbete. De var dock skeptiska till det som man kallade ”halvreligiösa” inslaget, dvs den andliga världsåskådningen bakom Waldorfpedagogiken. En akademisk utbildning ska ju vila på vetenskaplig grund. Det reser frågan om vad som egentligen är vetenskap och huruvida det vetenskapliga utesluter konsten och det andliga. En annan viktig fråga är huruvida staten, via sitt nuvarande monopol på läroarbete, ska avgöra vad som är vetenskap och vad som inte är det.

Waldorfpedagogikens grundprinciper

Ett framträdande drag i Waldorfpedagogiken är att kunskap ses som ett medel för människans utveckling. Ibland får man intrycket att det tänkande som styr dagens skolpolitik ser saken tvärtom, dvs att elevernas lärande är till för att kunskaperna ska utvecklas, då det anses bra för den tekniska och ekonomiska utvecklingen.

Waldorfpedagogiken tar barns utveckling till vuxna på djupt allvar. Resultaten av utvärderingen tyder på att de lyckas ganska bra med detta. Waldorfskolorna är en stark kulturell bildningsfaktor. Utbildning är nämligen *identitetsbildning*. En pedagogik som prioriterar *mänsklig* utveckling kan ge barnen identitet som *människa* och därigenom som *världsmedborgare*. Det är en viktig uppgift i en värld där ekonomiska krafter förvandlar stater till aktiebolag och en otidsenlig nationalism skapar konflikter inom och mellan nationer.

Slutsatser

Utifrån ovanstående kan man enligt min mening dra följande slutsatser för den skolpolitiska agendan:

- 1 Debatten om fristående skolor måste nyanseras, det går inte att dra alla fristående skolor över en kam.
- 2 Skolor med personliga ekonomiska vinstintressen bör inte tillåtas. En fri kulturverksamhet kan inte bedrivas inom ramen för ett företag med profitintressen.
- 3 Om obligatoriska nationella prov ska finnas bör stor hänsyn tas till olika skolors pedagogiska principer och praktik. Annars kommer den indirekta statliga styrning som proven innebär att motverka den pedagogiska friheten och kreativiteten.
- 4 Statens monopol på lärarutbildning bör avskaffas. Det bör vara möjligt för fler alternativa pedagogiska rörelser att inrätta legitimerade lärarutbildningar på samma ekonomiska villkor som den statliga.

Bo Dahlin
Professor i pedagogik
Karlstads universitet

”Se saken är den: man måste lära sig i tid att skilja mellan leva och älska. Att älska och leva är nämligen inte samma sak, Johansson. Många har blivit kvarsittare hela livet för att de inte fattar skillnaden i tid.” Klass 12 gjorde denna höst 2007 *Vår lilla sommar* av Stig Dagerman. Alexandra som lärarinnan och Josefine som Johansson.

ÖREBRO WALDORFSKOLA

INFORMATION: info@orebrowaldorskola.se

SKOLEXPEDITION Glomman 94 70230 Örebro
tel. 019 - 244965 / 070 - 2687972 fax 019 - 246428

LEDNINGSGRUPP tel. 019 - 246415

EKONOMI tel. 019 - 246241

KÖK tel. 019 - 244625

SKOLHÄLSOVÅRD tel. 019 - 245646

VAKTMÄSTERI tel. 019 - 244651

KOLLEGERUM tel. 019 - 246406

ELEVINTAGNING tel. 019 - 244652

MANDATGRUPPER

LEDNINGSGRUPP

Anna Gribble

Verica Svensson

Stefan von Heynitz

ELEKTORSGRUPP

Maria Andersson

Kerstin Almsén

Elinor Ek

INTAGNINGSGRUPP

Kerstin Almsén

Kerstin von Heynitz

Maria Andersson

Jan-Åke Kanbjer

PERSONALGRUPP

Ellinor Ek

Christin Sörgärde

MÅNADSFESTGRUPP

Gudrun Hillebrand

Jessica Jungegård

Susanne Waldemarsson

ÖREBRO WALDORFSKOLAS FÖRTROENDEGRUPP

Det finns en förtroendegrupp på Waldorfskolan. Den kan man kontakta när det uppstår besvärliga missförstånd mellan föräldrar och lärare eller då man inte har fullt förtroende för varandra. Ett samtal mellan parterna kommer då till stånd med hjälp av två utomstående, som kommer ur förtroendegruppen. Även enstaka sådana samtal kan förebygga konflikter. Förtroendegruppen har tystnadsplikt. Du väljer vem du vill tala med i förtroendegruppen.

Ellinor Ek tel. 019/333218 lärare

Franck Kamoun tel. 019/ 331822 förälder

Yvonne Larsson tel. 019/ 245869 förskolelärare

Marianne Löwhagen tel. 0582/51163 f.d.lärare

Nils Wik tel. 019/ 6118446 f.d. förälder på skolan

TILL DIG SOM FUNDERAR PÅ ATT BLI WALDORFFÖRÄLDER - FRÅN OSS SOM REDAN ÄR DET

Föräldrarna betyder mycket i Waldorfskolan

Att vara förälder i en Waldorfskola är förknippat med ett tydligt engagemang för barnen och deras skola. Samarbetet mellan oss föräldrar är av stor betydelse liksom förståelsen för Waldorfpedagogikens bakgrund och metoder. Därför är deltagande vid föräldramöten, föredrag och andra evenemang av stor vikt.

Föräldraengagemanget i elevernas skolvardag är också av en speciell natur. Den pedagogiska vardagen i Waldorfskolan är sådan att eleverna behöver en hemmiljö som stöttar och understödjer pedagogiken och skolarbetet. Detta sker på olika sätt beroende på elevens ålder. Generellt kan sägas att fritiden bör innehålla ett begränsat antal aktiviteter så att eleven får möjlighet att vila i sig själv. Likaså bör TV- och datoranvändning begränsas, mer ju yngre eleven är.

Som förälder har vi dessutom möjlighet att engagera oss på andra sätt i skolan. Vi kan till exempel vara direkt delaktiga i en mandatgrupp som har ansvar för någon funktion på skolan. Det kan gälla en plats i skolans styrelse (stiftelserådet), i byggnadsstiftelsen eller förtroendegruppen. Det finns ingen övre gräns för engagemang och delaktighet, men vi vet att alla inte kan eller vill arbeta lika mycket. Men flera av följande aktiviteter förväntas vi alla delta i:

Föräldrautbildningen

Vid tre tillfällen, oftast under vårterminen, anordnas föredrag med samtalsstunder om Waldorfpedagogiken för körföräldrar. Har man inte hunnit gå på dessa innan barnet börjar i skolan, så sker det samma läsår. Denna introduktion är viktig för dig som förälder när du ska besluta om du vill sätta ditt barn i Waldorfskolan. Det är också en förutsättning att du aktivt väljer Waldorfpedagogiken för ditt barn för att det ska bli ett så bra samarbete som möjligt mellan dig och skolan.

Föräldramöten

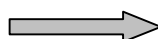
Föräldramöten är viktiga för att skapa sammanhållning och ett givande samarbete mellan lärare och föräldrar i klassen. Det är också en trygghet för barnen att vi föräldrar vet hur det är i klassen, vad de arbetar med och att vi känner varandra. Föräldramöten hålls som regel en gång i månaden, något glesare i högre årskurser. Pedagogik, klassens arbete och sociala förhållanden står i förgrunden på dessa möten.

Föräldrarådet

Föräldrarådet (FR) är ett forum bestående av minst två föräldrarepresentanter från varje klass samt två representanter från skolans kollegium. Vi turas om i klasserna att sitta med i rådet, gärna en tvåårsperiod. FR fungerar som en länk mellan de olika klasserna och kollegiet. Arbetet i Föräldrarådet är både inspirerande och viktigt. Här tas initiativ för samhörighet och solidaritet för alla på skolan. Skolans utveckling diskuteras och aktiviteter planeras. Möten hålls varje månad. Under de år som våra barn går i Waldorfskolan kan vi också delta i skolan genom att under en period engagera oss extra i t ex skoltidningen Johannabladet eller SFWF (Föräldraföreningarnas riksförening).

Städning och underhåll av skolan

Vi föräldrar städar skolans lokaler efter ett städschema som städgruppen i klass 8 sammanställer. Fördelat på alla familjer brukar det bli 1-2 tillfällen per termin. Man städar då elevens klassrum och tillhörande utrymmen efter anvisningar. Har man fler än ett barn på skolan, städar man i regel endast för det yngsta. Förutom den praktiska vinsten med städningen, så ger den också direkt delaktighet i elevernas dagliga miljö. Det är trevligt att städa åt sina barn, vattna blommorna och rätta till gardiner. Det är också trevligt för barnen att det är vi föräldrar som gör fint åt dem i skolan.

Arbetsdagar

Vi medverkar också vid minst en av skolans årliga arbetsdagar. Arbetsdagarna är förlagda utomhus, en på hösten och en på våren. Då reparerar och underhåller vi skolans fastigheter i samråd med kollegium, vaktmästare eller kontaktperson från byggnadsstiftelsen Arken (fastighetsägare). Vi städar också skolområdet för säsongen, planterar, räfsar och äter tillsammans.

Basararbete

Basaren är en årlig tradition och hålls alltid lördagen före första Advent. Basararbetet pågår gärna kontinuerligt under året i klassen eller i arbetsgrupper. Grupperna är helt självständiga och bestämmer själva hur de vill arbeta, hur ofta och om barnen ska vara med eller inte. Vi har grupper som arbetar med trä, textil, tillverkning av salvor och skapandet av de traditionella pepparkakshusen. Det är fritt fram för initiativ. Mottot är hantverk och kvalitet.

Basaren är som ett öppet hus dit alla är hjärtligt välkomna. Det är också ett tillfälle då vi gärna vill visa upp skolan för allmänheten. De pengar som Basarförsäljningen ger går till eleverna och deras skolmiljö och förvaltas av Föräldrarrådet.

Butik och café

Curth Wengelin, en av skolans grundare och lärare, hade länge Curths boklåda, där han för skolans räkning sålde böcker, kriter och annat som vi kunde köpa. Den verksamheten har nu tagits över av Föräldrarrådet. Vid arbetsdagar och liknande säljs nu böcker, vykort, kriter m m och på försök öppnar butiken, f n i matsalens ena hörn, varje torsdag eftermiddag från 13-15. Där kan du sitta och ta en kopp te eller kaffe eller köpa en julklapp i butiken. Vill du hjälpa till, prata med dem i butiken.

Varför så mycket engagemang?

Vi bygger en skola tillsammans inte bara för våra egna barn utan också för framtiden. Många av oss som varit Waldorfföräldrar några år, känner att vi lärt oss mycket under tiden. Det är t ex inspirerande att skolan verkar för en ekologisk livsstil, lär ut hantverk och skapar kultur med eleverna. De antroposofiska grunderna som pedagogiken vilar på ger också impulser till våra liv. Många av oss har dessutom fått nya vänner genom skolan.

Det aktiva föräldraskapet i skolan ger trygghet och insyn och ett gott samarbete mellan elever, lärare och föräldrar. Vi befinner oss på så sätt i ett gemensamt sammanhang. Detta sammanhang är en förutsättning för Waldorfpedagogiken.

Från Lyktfesten på skolan 2006. Lyktfesten firas vid Martin i november.

Lästips

Michaela Glöckler (1994) *En gemensam skolningsväg för lärare och föräldrar*. SFWF 2003.

Med vänliga hälsningar från

Föräldrarrådet vid Örebro Waldorfskola 07/08

VI STÄLLDE NÅGRA FRÅGOR TILL NÅGRA AV VÅRA ELEVER

Detta var frågorna:

1. Vad är bäst på skolan?
2. Vad är ditt roligaste ämne?
3. Vad skulle kunna bli bättre?
4. Vad gör du/ni på rasterna?
5. Vad gör du på fritiden/hemma?
6. Vad vill du bli när du blir stor?

Så här svarade de:

Kim Rietz, klass 1

(Foto saknas)

1. Rasten
2. När fröken berättar sagan
3. Jag vet inte riktigt
4. Leka, t ex när Peter (lärare) jagar oss
5. Mest gå upp och leka
6. Frisör

Lucas Öjebrandt, Klass 2

1. Allting
2. Leka, olika
3. Jag vet inte
4. Leka, lite olika
båtjaga
5. Leka hos
kompisar
6. Vet inte

Rikard Fridsén Skogsberg, klass 3

1. Rasten
2. Idrott
3. Vet inte
4. Leka och sånt,
leka jaga
5. Fotboll på sommaren, snöbollskrig på
vintern
6. Kan jag inte svara på

Olle Högberg, klass 5

1. Det bästa med skolan är min
fröken Kerstin
2. Roligaste ämnet i skolan är idrotten
3. Jag är nöjd med skolan, vet inget som skulle
kunna bli bättre
4. Jag är med de andra killarna, pratar mycket
5. På fritiden är jag mest hemma, tar hand om
djuren, jag har en egen hund. Så ansvarar jag

- för marsvinen och våra löpankor. Jag brukar
hugga ved också. Och så spelar jag schack
6. Jag vill bli rymdforskare

Saga Högberg, klass 6

1. Rasterna
2. Idrotten är roligaste
ämnet
3. Jag tycker att maten
kunde innehålla mer köttträtter.
4. Vi brukar leka häst, hoppa hinder och
sparka boll på rasterna.
5. Jag tar hand om våra djur, vi har en ko,
hästar, ankor, får, höns, kaniner, hundar,
katter, marsvin och bin.
6. Jag önskar bli bagare, bonde och dessutom
ha en egen kennel.

Dag Areteg, klass 9

(Foto saknas)

1. Det bästa med skolan är lärarna.
2. Roligaste ämnet tycker jag matematik är.
3. Det som skulle kunna bli bättre är möjligtvis
stämningen och disciplinen i klassrummet under
lektionstid.
4. Rasterna använder vi till att prata och jag
passar också på att läsa böcker.
5. Mycket av min fritid ägnar jag åt att läsa.
6. Jag funderar på att bli läkare, det innebär först
natur på gymnasiet, men allra helst vill jag
fortsätta på gymnasiet här på skolan.

Cecilia Chrapkowska, 26 år

1. När gick du på
Johannaskolan och när
slutade du? - 1987-1999.
2. Vad minns du från din tid på Örebro
waldorfskola? Vad tyckte du var bäst? - Att jag
fick så mycket undervisning i konst- och
hantverksämnen. Fanns det något som kunnat
vara bättre? -Undervisningen i vissa
naturvetenskapliga ämnen hade jag önskat var
mer vetenskapligt baserad.
3. Vad har du gjort efter dess? - Varit
barnflicka och läst franska i Bryssel, läst natur-
vetenskapligt basår och läkarlinjen på Göteborgs
universitet.
4. Vad gör du nu? - Arbetar som läkare på
förlossningen i Göteborg. Väntar mitt andra
barn i januari 2008.

BUTIKEN PÅ SKOLAN

Föräldrarådet drar nu igång sin lilla butik

Vi kommer att ha

öppet torsdagar kl. 13.00-15.30

Vi börjar i matsalens alkov, kanske blir det annan lokal senare. Butiken är tänkt som en mötesplats för föräldrar, elever och lärare. Det kommer att finnas fika av enklare slag:

10 för de stora
5 för de små

Butiken har bivax, vykort, böcker, ullkläder, kriter.

Varmt välkomna!

*Jag har ett litet äpple
Som jag har fått av mor
Därinne finns ett kärnhus
Där tio kärnbarn bor
I varje rum av huset
Två kärnbarn ligga får
Där sova de och drömma
Om sol och ljus och vår*

Jeanne d'Arcgruppens studier

Antroposofiska sällskapets Örebrogrupp har en studiegrupp vid namn Jeanne d'Arc-gruppen.

De träffas var fjortonde dag ojämnta **söndagar kl.19.00**. Platsen är lärarrummet på Örebro Waldorfskola, Johannaskolan.

Alla är varmt välkomna!

Curth Wengelin
Tel: 019-222039

E-post curthwengelin@globalnet.net

Waldorfpedagogik i en tolvårig skola bidrar till individuell utveckling

- tankar som kom i samband med klass 12:s årsredovisning lördagen den 24 mars 2007

Jag ser klass 12:s redovisning av sitt årsarbete som ett prov på individuell utveckling. Alla elever, trots olika förutsättningar, kan stå framme vid en talarstol och föredra inför en publik som fyller hela matsalen. Med sund stolthet visar de upp resultatet av sitt arbete. Lugnt och sansat, självmedvetet och naturligt.

Som deras forna klasslärare, 1 – 8, känner jag givetvis stolthet och glädje över att se ”mina” elever stå där och så självklart och tydligt både berätta om den egna processen och stegen i

arbetet, samt svara på frågor. Dessa elever som jag känner så väl sedan de var barn i småklas-serna och som nu är vuxna självständiga människor. De tappade inte tråden, de bjöd på sig själva och kunde svara på frågor, hela tiden med stor förmåga att hålla sig kvar till det väsentliga.

Att följa med i en människas utveckling, så som vi gör som klasslärare i åtta år och sedan på håll se dem utvecklas de återstående åren, är en ynnest. Att få möta dessa individer i stort sett dagligen under en tid där det händer så oerhört mycket i utvecklingen är stort. När jag möter ”mina” elever känns det som att möta gamla vänner och förhoppningsvis kan eleverna känna detsamma inför mig. Så vill någon sikta in sig på ett roligt och omväxlande yrke, bli waldorflärare!

I waldorfpedagogiken ligger en viktig del i att utvecklas som människa, både socialt och individuellt. Genom att våga pröva det okända, bredda sina förmågor, öva att samarbeta blir man självmedveten och kan känna respekt för andra. På så sätt får individen största möjliga frihet i sina val vidare i livet. Eleverna har fått bearbeta humaniora och naturämnen och konkret fått göra så många olika saker i de konstnärliga

och hantverksmässiga ämnena genom åren, att de har en bred bas att stå på.

Som lärare har man också uppgiften att ständigt bearbeta sina ensidigheter och att möta eleverna med respekt och med den tanken att de har mycket att lära mig i min mänsklighetsutveckling. Vi har tillsammans gått en utveckling. Det finns alltid sidor hos oss själva som kan stärkas eller omarbetas, i mötet med omvärlden får vi ledtrådarna eller nycklarna. Men det gäller att våga se sig själv, det tycker jag att våra elever har mod till på ett beundransvärt sätt. Genom det kan de också gå ut i världen med intresse för den.

Jag blir lika förundrad varje år jag lyssnar till dessa ungdomars presentationer. Det är intressant, givande, inspirerande och proffsigt, resultaten av deras arbeten likaså. I år var det klassisk massage, skulptur, målning, bygge av bastu och orientalisk dans. Andra år har

det varit musik på olika sätt, möbelsnickeri, författarskap, grottstudier, smide, klädsömnad,

kläddesign och mycket mer. Det är svårt att minnas alla olika inslag *men ett har alla gemensamt*. Eleverna har gjort en inre resa parallellt med arbetet de utfört och det är de medvetna om och kan relatera till. Hur många vuxna har den självmedvetenheten? Det krävs ett stort mått av mod men också ett stort mått av tillit för att kunna det. Hur många vuxna klarar av att så tryggt stå där och redovisa och redogöra, trots att de inte självklart gör det i andra sammanhang?

Det speciella med waldorfpedagogik, som jag ser det, är att eleverna får tillfälle att utveckla känslan och den långa viljan. Vi talar om tanke, känsla och vilja. Känslan förbinder tanken med våra handlingar, det är den som gör oss till människor fullt ut. Om vi i framtiden, eller snarare i nutiden, så starkt inriktar oss på att så tidigt som möjligt inbilla oss att det rätta är att ta bort fantasin och pränta in "riktiga" sanningar, "så här är det, punkt!" Hur blir människan då? Fantasien är vägen till tankeförmågan, till den rörliga tankeförmågan, den som inte är styrd av yttre påtryckningar, värderingar eller fördomar, som orkar följa en tråd.

Tillsammans med känslan kan riktiga fria omdömen bildas, när tiden är mogen för det.

Våra elever har skonats från att tvingas apa efter vuxenvärldens stereotypa och ofta

likriktiga tänkesätt och beslutsätt och istället har de fått utveckla en mångsidighet som gör dem fria. Så fri man nu kan bli i ett samhälle som så starkt styr oss i våra värderingar och handlingar. Waldorfpedagogik blir mer och mer viktigt för samhället. Det är en kulturplats att vårda och vara aktsam om. Ändå måste vi alltid se på vår verksamhet med kritiska ögon, vad är rätt, vad ska vi förändra, förbättra? Det är en levande pedagogik.

Jag kan bara rekommendera alla som känner sig intresserade av waldorfpedagogik att gå och lyssna på elevernas framställningar i klass 12 nästa år. Och alla år, för det ger både framtidstro och inspiration. Det är inte bortkastad tid!

Kerstin Almsén,
klasslärare i klass 3^{07/08}

**Ansökningshandlingar till Örebro
Waldorfskola - Johannaskolan hittar du
på hemsidan**

www.orebrowaldorfskola.se

Eposta oss på info@orebrowaldorfskola.se eller ring 019-244965 för mer information!

Välkomna!

B FÖRENINGSBREV

”Den centrala frågan för Waldorfskolans framtid ligger i forskningen: vetenskaplig utvärdering enligt vanlig akademisk uppläggning. Det handlar om att bli bedömd efter gängse måttstockar och att inte väja för allvarliga, inträngande frågor: Hur går det för eleverna, både under och efter skoltiden?”

Vi måste stå mitt i livet och får inte gömma oss för offentligheten, säger Frans Carlgren. Men samtidigt tror jag att de yttre resultaten alltid är en följd av vårt inre arbete. Hela rörelsens framtid kommer att bero på om vi går skolvägen eller inte – också om det är jobbigt. Spirituellt övande är en hjälp, och det måste vi visa.”

Frans Carlgren ur intervju av Jürgen Vater i På Väg 4/2003

